

# פרפראות פאר

נלקט מכתבי המחבר ר' ישראל אברהם ב"ר יהודה אריה לייב יוד ז"ל  
לזכותו ולעילוי נשמתו

## תמים תהיה עם ה' אלוקיך בגימטריא איש ואשה ע"ד הזוה"ק אות ז

### פרשת שופטים תשפ"ו

#### א, לא תקח שוחד ולא תאבד שותפות עם הקב"ה

**איתא בגמרא** (כתובות ק"ה ע"ב), **כתיב** (דברים ט"ז  
י"ט), "לא תטה משפט וגו' ולא תקח שחד", מאי  
שוחד, **שהוא חד**, ע"כ, **פירש רש"י**, הנותן  
והמקבל **נעשים לב אחד**,

**איתא בגמרא** (שבת י" ע"א), כל דיין שדן דין אמת  
לאמיתו, מעלה עליו הכתוב כאילו **נעשה שותף**  
להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית,

#### כשהדיין לוקח שוחד הקב"ה נשאר אחד ללא שותף

**אפשר לומר**, שאם דיין מקבל שוחד ואינו דן דין  
אמת, אינו יכול להיות שותף להקב"ה במעשה  
בראשית, יוצא מזה שהקב"ה נשאר לבד ללא  
שותף, וזה הפירוש, מאי שוחד, **שהוא חד**,  
שהקב"ה אחד, ללא שותף במעשה בראשית.

**שוב מצאתי** אמירה זו בשם **הב"ח** בספר **דרוש**  
**שמואל מנכד הסמ"ע**, (מובא בספר גן רוה)

\*\*\*\*\*

#### ב, התינוק רמז שלא יקח שוחד

**בגרסת הבבלי כבר הקשו** ראשונים ואחרונים,  
כיצד ידע רבי יהושע בן חנניה על רבי ישמעאל  
בן אלישע כשהיה תינוק, שיהיה, מורה הוראה  
בישראל, וכי מפני שידע להשלים הפסוק  
בישעיהו, ע"י כך ידע שיהיה מורה הוראה  
בישראל,

**ושאי סביב עינייך** ב"עין יעקב" ובמפרשים  
החונים מסביב לעין יעקב, ותמצא דברים  
מתוקים מדבש,

א, לא תקח שוחד ולא תאבד שותפות עם הקב"ה  
ב, התינוק רמז שלא יקח שוחד  
ג, איך אמר לא תטה משפט  
לפני לא תקח שוחד  
ד, תורה נתנה בלשון זכר ובלשון נקיבה  
ה, והיתה עמו וקרא בו ביאור הרה"ק מרוזין למה  
שינה הכתוב מנקבה לזכר  
ו, הלוקח שוחד אינו רואה עין בעין  
ז, תמים תהיה עם ה' אלוקיך בגימטריא איש ואשה  
ע"ד הזוה"ק  
ח, עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה ובכך נתבטל  
מצוות שמע ישראל  
ט, ברכת יישוב טוב בחנוך הבית  
י, עצם הלז אינו נמחה ומקים  
האדם לתחיה  
יא, וילך האיש ארץ "החתים"  
הם אותיות המת חי  
יב, עצם הלז אינו נהנה באכילה אלא במוצאי שבת  
יג, השמירה לאדם כשאין מלוין אותו כיצד הוא בא  
מהרש"א  
יד, השמירה אל האדם הוא ע"י  
הכבוד שנותנים לו מהר"ל  
טו, והתקין לו ממנו בנין עדי עד ביאור ע"ד המהרש"א  
והמהר"ל  
טז, ביאור בשינוי חז"ל בברכה השביעית משבע  
הברכות מלשון הפסוק,  
יז, אמר רבי ישמעאל בן אלישע תיפח נפשם של מקבלי  
שוחד  
יח, חנוכת בית וביאור הכתוב מזמור שיר חנוכת הבית  
לדוד  
יט, ביאור אין מלאך המות עובר בה הכונה לעצם הלז  
כ, דמעות הם שוחד מעשה שהיה  
כא, ביאור בדרך הלצה  
כב, מצוות צדקה הוא שורש וחיות לאדם והאותיות  
מאושר הם מראשו  
כג, מאז מתן תורה מפי עליון  
לא תצא הרעות  
כד, מי שלהוט לממון ולשוחד לא יכול למלוך ולהעמיד  
ארץ  
כה, ביאור למה חמשה דברים שהחתן דומה למלך  
הם כנגד חמישה קולות  
כו, שוחד ועגלה ערופה מקרא  
אחד דרשו  
כז, ביאור בשמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה,  
כח, בנה בית נטע כרם ארש אשה מכוון לענבי הגפן  
בענבי הגפן

פרשת שופטים תשפ"ו

ההם לאמור לו הנה שוחד לפניך, ולא יחשוש לחייו,

אלא א"כ יודע אותו בעל דין, כי השופט ההוא, מוכן לקבל שוחד, ע"י שם שיצא לו, **בהטיית משפט בעבור שוחד שקיבל**, ואז יכול אותו בעל דין להעיז ולהציע לשופט שוחד,

לפי"ז **מבואר היטיב**, למה כתב לא **תטה משפט**, **קודם לקיחת שוחד**, דלפי דברינו, הטיית המשפט הקודם, הוא לפני לקיחת השוחד של עכשיו,

הדבר מבואר בדיוק בלשון הכתובים  
ושוחד לא תקח ולא תקח שוחד

הביאור שביארנו מדויק בכתוב, כתוב אחד אומר (דברים ט"ז י"ט), **לא תקח, שחד, קודם אמר קיחה**, ואח"כ אמר שוחד,

וכתוב אחר אומר (שמות כ"ג ח'), **ושחד לא תקח, קודם אמר שוחד ואח"כ אמר קיחה**,

עפ"י מה שביארנו הדבר מדויק, בפרשתנו נאמר לא תטה משפט קודם ללא תיקח שוחד, ופירשנו שאם הדיין לא היה ידוע כמטה משפט, לא היה מי שיציע לו שוחד, ולכן כתיב קודם לא **תיקח**, משום שהוא ידוע מהעבר כלוקח שוחד,

ובפרשת משפטים, שלא נאמר הטיית המשפט לפני לקיחת השוחד, שם נאמר **שוחד לא תיקח**, משום שאינו מדבר על מי שמוכר בלקיחת שוחד.

\*\*\*\*\*

ד, תורה נתנה בלשון זכר ובלשון נקיבה

**כתיב** (דברים י"ז י"ח), "והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מלפני הכהנים הלויים" **"והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו"**

**פחח בלשון נקיבה והיתה עמו**, וסיים בלשון זכר וקרא בו כל ימי חייו

בכמה מקומות מצינו שהתורה נקראת בלשון זכר  
ובלשון נקיבה

**דברים** (י"ז י"ח), **"והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו"**

פרפראות פאר

ויש לומר כי התינוק ישמעאל בן אלישע רמז בראשי תיבות שלא יקח שוחד ומכך וודאי שיהיה מורה

הוראה

**אפשר לומר**, שבתשובת התינוק היה מרומז שלא יקח שחד, **כי שלשה דברים** השיב ישמעאל בן אלישע לרבי יהושע בן חנניה, כששאלו **"מי נתן למשיסה יעקב"**, והשיבו ישמעאל בן אלישע ששלוש אלה הם שגרמו, ל"מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזזים,

הלא ה' זו ח'טאנו לו, ולא אבו ב ד'רכיו הלוך, ולא ש'מעו בתורתו",

ושלש אלה הם ראשי תיבות שח"ד, ומכיון ורמז לו בתשובתו שלא יקח שח"ד, ידע רבי יהושע בן חנניה שיהיה מורה הוראה ודין בישראל.

רמז בגימטריא שלא יקח שוחד ומכך וודאי שיהיה מורה הוראה

התינוק ישמעאל בן אלישע השיב לרבי יהושע בן חנניה, **ולא אבו בדרכיו הלוך**, ומצאנו כי **"אבו בדרכיו הלוך"** הם בגימטריא מספר 312, כמספר שחד, ומכאן יש לומר כי יבא רמז לריב"ח שלא יקח שוחד כשיהיה מורה הוראה ודין בישראל,

\*\*\*\*\*

ג, איך אמר לא תטה משפט לפני לא תקח שוחד

**כתיב** (דברים ט"ז י"ט), **"לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד"**,

**יש לדייק בלשון הפסוק**, שאמר, **לא תטה משפט, ורק לאחמ"כ כתב ולא תקח שחד**,

**והדבר תמוה**, כי סדר הדברים הוא, שקודם הוא לקיחת השוחד, ואח"כ בא הטיית המשפט **ומלשון הכתוב נראה**, שלקיחת השוחד הוא אחרי הטיית המשפט,

ביאור הדבר שלא נותנים שוחד למי שאינו מוכר כמטה משפט ע"י לקיחת השוחד

**ויש ליישב**, למה אמר הכתוב קודם **"לא תטה משפט"**, ואח"כ אמר **"לא תיקח שוחד"**, כי, בדרך העולם, **"מי הוא פתי חסר לב"** (משלי ט"ד), אשר יסור אל השופט אשר יהיה בימים

לפי זה יש לבאר, שהיתה עמו, הכונה לאשה, שאם היא תהיה עמו ותסייע בלימודו יוכל לקרוא בו כל ימי חייו בלי הפסק, וע"ז כתוב לשון נקבה,

וז"ש הכתוב "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו"

גם יש לבאר ע"ד תש כוחו כנקבה

יש לבאר למה התורה איקרי בלשון נקבה ע"ד אומרים ז"ל סנהדרין (כ"ו ע"ב) כתיב. (ישעיה כ"ה כ"ט) "הפלא עצה הגדיל תושיה" אמר רבי חנן, למה נקרא שמה תושיה מפני שהיא מתשת כחו של אדם.

כתב רש"י במדבר י"א ט"ו) ואם ככה את עשה לי - תשש כחו של משה כנקבה,

כתב רש"י (ביצה כ"ה ע"ב) מפני מה נתנה תורה לישראל - מפני שהן עזין. ונתנה להם תורה שיעסקו בה, והיא מתשת כחם ומכנעת לבם.

מבואר, כי ע"י העיון בעסק התורה, ה"ז מתשת כוחו של אדם כנקבה, כידוע ממעשה דריש לקיש (ב"מ פ"ה)

\*\*\*\*\*

### ה, והיתה עמו וקרא בו ביאור הרה"ק מרוזין למה שינה הכתוב מנקבה לזכר

כתיב (דברים י"ז י"ח), "והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מלפני הכהנים הלויים" "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו"

איתא בספה"ק בשם הרה"ק מריז'ען זצוק"ל, למה פתח בלשון נקיבה והיתה עמו וסיים בלשון זכר וקרא בו כל ימי חייו ואמר רבינו מריז'ין זי"ע בדרך צחות,

דיש לתמוה למה נחלק התורה הק' לחמשה חלקים ואילו השלחן ערוך המורה להאדם איך לקיים מה שכתוב בתורה נחלק רק לארבעה חלקים

ברם יש לומר דבכוונה עשו כן ובאו לומר להאדם שיתבונן בעצמו ויהיה עיניו פקוחות על כל דרכיו ומעשיו שיהיו לשם שמים, והאדם צריך להיות בעצמו החלק החמישי של השו"ע, יען כי לא כל הזמנים שווים ולא כל הטבעיות שווים ואין כל המקומות שווים, וכמרגלא פומייהו דאינשי לומר על איש חכם ונבון "ער

דברים (כ"ח ס"א) גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת יעלם ה' עליך עד השמדך,

דברים (ל' י') הכתובה בספר התורה הזה

דברים (ל"א כ"ו) לקח את ספר התורה הזה

יהושע (א' ח') לא ימוש ספר התורה הזה מפיד והגית בו יומם ולילה

הביאור בדרך דרש"י

כתיב (דברים פרק כט פסוק כ) "והבדילו ה' לרעה מכל שבטי ישראל ככל אלות הברית הכתובה בספר התורה הזה"

כתב רש"י הכתובה בספר התורה הזה ולמעלה (דברים כח, סא) הוא אומר, בספר התורה הזאת גם כל חלי וכל מכה וגו', הזאת לשון נקבה מוסב על התורה. הזה לשון זכר מוסב על הספר, ע"כ,

הביאור בדרך תוספות

כתבו התוספות (קידושין ב' ע"ב ד"ה והכא דבתורה) וז"ל דלא דמי דהכא בתורה גופיה קאי דקרי הכתוב בלשון דרך ולא קאי בלומדיה וכתוב יצאו אליך (דברים כח) אאנשי מלחמה קאי והם האנשים שדרכם לעשות המלחמה. הזאת לשון נקבה מוסב על התורה. הזה לשון זכר מוסב על לומדי התורה, ע"כ,

הביאור בדרך המהרש"א

כתב המהרש"א (קידושין דף ב עמוד ב ד"ה ותורה) למה נקרא שמה נקבה לפי שהיא משיבת נפש אדם לדרך החיים, ובכ"מ מדמה את התורה לאשה בכמה ענינים, וכמ"ש (משלי ה' י"ט) "אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת" וגו' דכמו שהאשה משיבה את נפש היונק כן התורה משיבה

עוד יש לבאר ע"ד נשים במאי זכין

איתא בגמרא (ברכות דף יז עמוד א) נשים במאי זכין? באקרויי בנייהו לבי כנישתא, ובאתנויי גברייהו בי רבנן, ונטרין לגברייהו עד דאתו מבי רבנן.

מבואר, שהאשה מסייעת לבעלה בלימוד התורה,

וכאשר תוסיף את שמותיו של הקב"ה.

שם הוי"ה וא-ד-נ-י = 91, ושם מ"ב = 42, ס"ה 133

490 + 133 ס"ה 623

איש ואשה ס"ה 623

זה הרמז "תמים תהיה עם ה' אלוקיך"

\*\*\*\*\*

### ח, עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה ובכך נתבטל מצוות שמע ישראל

**כתיב** (דברים כ' ג') "ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על איביכם אל ירך לבבכם",

**איתא בגמרא** (סוטה מ"ב ע"א), אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל, **אפילו לא קיימתם אלא קריאת שמע שחרית וערבית**, אי אתם נמסרין בידם, ע"כ,

**איתא בגמרא** (סוטה מ"ד ע"ב), שח בין תפילה של יד לתפילה של ראש עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה,

**יש להקשות**, מכיוון וקרא קריאת שמע, הרי יש בידו זכות **קריאת שמע**, ולמה צריך לחזור מעורכי המלחמה,

**ונראה לתרץ**, **דאיתא בגמרא** (ברכות י"ד ע"ב), הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו מעיד עדות שקר בעצמו, שקורא, וקשרתם, ולטוטפות, ואינו מקיים, **מבואר**, שהקורא ק"ש בתפילין הרי זו קרויה "עדות",

**ומכיוון ושח בין תפילה לתפילה עבירה היא בידו**, ובכך הרי מבטל העדות שבמצוות תפילין, דהוי מצוה הבאה בעבירה,

**ובעדות קיימא לן** עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, לפיכך ביטל גם מצוות קריאת שמע. ואין בידו זכות קריאת שמע, ולפיכך חוזר מעורכי מלחמה.

\*\*\*\*\*

פארמאגט אויך דער פיפטער חלק פון שו"ע, ולעומת זה על היפכו אומרים עס פעלט איהם דער פיפטער חלק,

**זהו הרמז בפסוק והיתה עמו מוסב על התורה** שזה יהיה עמו תמיד אבל שיהיה באופן ש"וקרא **כו כל ימי חייו**" קאי על האדם שיקרא בו בעצמו וידע איך להתנהג למעשה.

\*\*\*\*\*

### ו, הלוקח שוחד אינו רואה עין בעין

**כתיב** (דברים י"ט כ"א) "ולא תחוס עינך נפש בנפש עין בעין" וגו', כתב רש"י **עין בעין, ממון**,

**מבואר**, דדיין הדין דין אמת, הרי הוא מחייב את החייב, לשלם **ממון** לבעל הדין, ומזכה את הזכאי מלשלם ממון, ולזה קראה תורה **עין בעין**,

**אך דיין הלוקח שוחד**, ואינו דן דין אמת לחייב את החייב ולזכות את הזכאי, ועוד לוקח ממון לעצמו, הרי בזה אינו מקיים את מה שאמרה תורה "ולא תחוס עינך נפש בנפש עין בעין",

**אפשר לומר**, דלפיכך קראה התורה לדיני ממון, **עין בעין**, כי השוחד, מעורר **עיני חכמים**, פירוש, שמתעלם ואינו רואה את מה שאמרה תורה **עין בעין**.

\*\*\*\*\*

### ז, תמים תהיה עם ה' אלוקיך בגימטריא איש ואשה ע"ד הזה"ק

**כתיב** (דברים פרק יח פסוק יג) "תמים תהיה עם ה' אלוקיך",

**איתא בזוהר הק'** (חלק ג', עמודים, ז' ע"ב, פ"א ע"ב, ק"ט ע"ב, רצ"ו ע"א), דהאדם קודם שנישא הרי הוא פלגא דגופא, רק עם נישואיו הרי הוא נקרא שלם כלומר **תמים**,

**איתא בגמרא** (סוטה י"ז ע"א) איש ואשה צריך שיהיה שכינה ביניהם,

**וכך יש לרמז, תמים תהיה**, השלימות באיש ואשה, הוא רק עם ה' **אלוקיך**, כלומר כששכינה ביניהם,

וכך הרמז בגימטריא, **תמים = 490**

שיפסד, אלא שה' עשה כן להורות שהגוף עודנו קיים לפני ה' ויעמוד לקץ הימין עכ"ל,

**כתבו התוספות** (בכורות ח' א' ד"ה תרגולת), **מקל שקד** (ירמיה א' י"ב) מתרגם חוטרא **דלוא**, **עוד אמרינן** וינאץ השקד זה **לזו של שדרה** ממנה עתידים מתים להחיות לעתיד לבא **לזו תרגום של שקד** (ויקרא רבה). **עכ"ל התוספות**,

**מבואר**, שעצם הלזו שהוא **תקות האדם לקום** בתחיית המתים, אינו נמחה בשעה שמת האדם, כדי להחיות האדם ממנו בעת תחית המתים, אך אנשי דור המבול שאינם עומדים לתחיה (בר"ר כ"ו ו') בהם נמחה עצם הלזו, עפ"י הכתוב **ותקות אנוש האבדת**, שהתקוה של כל אדם להחיותו, אבל באנשי דור המבול **האבדת תקותם** שהוא עצם הלזו, כדאיתא במדרש,

\*\*\*\*\*

### **יא, וילך האיש ארץ "החתים"** **הם אותיות המת חי**

**מבאר המהרש"א כי מנוטריקון זה למדו שאין למלאך המוות רשות לעבור בה**

**כתב המהרש"א** (סוטה מ"ו ע"ב ד"ה למלאך המות אין לו רשות) ואולי דיצא להם דבר זה, רמז מקרא דכתיב **וילך האיש ארץ "החתים"** ודרשו ארץ **החתים** ע"ש ארץ **החיים**, והחתים הם אותיות **המ"ת ח"י** פירוש, הראוי למות לפי שנותיו חי עדיין, והיינו שבאותה ארץ חיים לעולם, ואין מלאך המות שולט בהם,

**ואדם אחר** לא יוכל להציל בהם לילך לשם כדאמרינן בפי' החליל (סוכה נ"ג ע"א) בהנך עבדי שלמה רגלוהי דבר איניש אינון ערבין ליה, עכ"ל המהרש"א,

\*\*\*\*\*

### **יב, עצם הלזו אינו נהנה באכילה אלא במוצאי שבת**

**בסדורים מפורש**, אבר יש באדם ונסכוי שמו, עכ"ל.

**מבואר**, שעצם הלזו נהנה רק מסעודת מלוה מלכה סעודתא דדוד מלכא משיחא,

## **ט, ברכת יישוב טוב בחנוך הבית**

**בעת כניסה לבית חדש**, נהוג לברך את בעל הבית, ביישוב טוב, "זאלסט האבען אגיטען יישוב",

**יש לבאר, מהי הברכה של יישוב טוב**,

**איתא בגמרא** (ברכות נ"ז ע"ב) שלשה מרחיבין דעתו של אדם אלו הן דירה נאה וכו',

אפשר לומר, שהפירוש **יישוב טוב** הכונה **ליישוב הדעת**, והרחבת הדעת, ע"י דירה נאה שמרחיבה דעתו של אדם.

\*\*\*\*\*

## **י, עצם הלזו אינו נמחה ומקים האדם לתחיה**

**כתיב** (איוב פרק יד פסוק יט), "אבנים שחקו מים תשטף ספיחיה עפר ארץ ותקות אנוש האבדת",

**איתא במדרש** (קהלת רבה פרשה י"ב סימו ה'), **עה"כ וינאץ השקד ר' לוי אמר, זה לזו של שדרה**,

**איתא במדרש** (בראשית רבה פרשת בראשית פרשה כח סימן ג'), ובנוסח שונה במקצת במדרש קהלת רבה פרשה י"ב סימו ה'), **כתיב** (בראשית ו' ז) **ויאמר ה' אמחה את האדם**, רבי יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק אמר **אפילו לזו של שדרה**, שממנו הקדוש ברוך הוא מציץ את האדם לעתיד לבוא **נמחה במבול**,

**אדריאנוס שחיק עצמות** שאל את רבי יהושע בן חנניא, א"ל מהיכן הקדוש ברוך הוא מציץ את האדם לעתיד לבא, א"ל **מלזו של שדרה** א"ל מנין אתה יודע א"ל איתיתיה לידי ואנא מודע לך, טחנו ברחים ולא נטחן, שרפו באש ולא נשרף, נתנו במים ולא נמחה, נתנו על הסדן והתחיל מכה עליו בפטיש נחלק הסדן ונבקע הפטיש ולא חסר כלום. עכ"ל המדרש,

**כתב היפ"ת** (מובא בעץ יוסף בראשית רבה פרשה כח סימן ג'), מקור דרשות אלו הם מהפסוק באיוב (פרק יד פסוק יט), "אבנים שחקו מים תשטף ספיחיה עפר ארץ ותקות אנוש האבדת",

**זהו לזו של שדרה**, שהוא **תקות האדם לקום** בתחיית המתים, וצורך קיום לזו זה, להראות אמיתות התחיה לאנשים, שלפי הטבע היה ראוי

כיצד מועיל הליווי בשעה שאינו מתלווה

**יש לבאר** כיצד נשמר אדם המתלווה בצאתו מן העיר עד שיעור מיל, או מה שהוא שיעור הלוויה, שאי אפשר להם להיות תמיד עמו, וצריכים להיות בביתם, (לשון המהר"ל) אי"כ במה נשמר האדם גם לאחר שכבר אינו מתלווה,

**כתב המהר"ל** (חדושי אגדות ח"ב עמוד פ"ב), **וזה לשונו**, ויש לך לפרש גם כן עניין הלוויה הזאת, **הוא הכבוד שעושים לו**, שאין דוחים אותו, רק מלוין אותו,

**וכאשר עושין לו כבוד זה לאדם** שנברא בצלם אלקים, יש לו שמירה בדרך שאין פגעים שולטין בו,

**וכאשר אין מלוין** כאילו הם שופכים דמו, אשר בצלם אלקים ברא את האדם והם מבזים את צלמו, ומפני כך הוא מסתכן בדרך,

**כי השמירה בדרך הוא מצד האדם**, דכתיב (בראשית ט' ב') "ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ", וכאשר האדם בדרך, צריך הוא אל זה ביותר, כי כאשר מכבדין את האדם, כבוד זה אל צלם אלקים, וכאשר הצלם האלקי נחשב, דבר זה עצמו שמירתו, כי מלאכים מלוים את צלם האלקי הזה,

**וכאשר אין מלוים אותו** הרי כאילו מבזים את צלם האלקים, ובזה שופכין דמו, כי אצל שפיכת דם כתיב (בראשית ט' ב') "כי בצלם אלקים עשה את האדם", שמזה תראה כי שפיכת דם הוא אל צלם האלקים, עכ"ל.

\*\*\*\*\*

**טו, והתקין לו ממנו בנין עדי עד ביאור ע"ד המהרש"א והמהר"ל**

**אשר יצר את האדם בצלמו**, בצלם דמות תבניתו, והתקין לו ממנו בנין עדי עד. כי כאשר כל אחד מבני הבית יודע שהשני נברא בצלם, והוא מכבד את צלם האלקים שבו, וכביאור המהר"ל כי הכבוד הוא לצלם אלקים שבו, ע"י ידיעה זו, בונים בנין עדי עד,

**וזה הפירוש**, והתקין לו ממנו דייקא, כלומר, מידיעה זו, שהשני נברא בצלם, והוא מכבד בשל כך, מזה יותקן בעז"ה הבנין עדי עד.

\*\*\*\*\*

**יש לתת טעם לכך שהלזו נהנה מסעודת מלוה מלכה**

**אפשר לומר**, שמכיוון שעצם הלזו יש בו את התקווה והבשורה של כל אדם לעת יקוצו וירננו שוכני עפר, כפי שנתבאר לעיל, לפיכך הוא נהנה מסעודתו של דוד המלך שהוא התקווה והבשורה שלעתיד לבוא בבאו"א.

\*\*\*\*\*

**יג, השמירה לאדם כשאין מלוין אותו כיצד הוא בא מהרש"א**

**כתיב** (בראשית ט' ב') "ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ"

**כתיב** (בראשית ט' ו') "שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים עשה את האדם"

**איתא בגמרא** (שבת קנ"א ע"ב) אמר רמי בר אבא אין חיה שולטת באדם עד שנדמה לו כבהמה, שנאמר (תהלים מ"ט י"ג) "אדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו".

**השמירה אל האדם הוא מחמת צלם אלקים שבו דברי המהרש"א**

**כתב המהרש"א** (שבת קנ"א ע"ב ד"ה נמשל כבהמות נדמו) ובענין דאימת האדם על החיות, משום הנשמה שבו שהיא צלם אלקים וכיון שנדמה כבהמה, וצלם אלקים אזל לו ממנו והרי הוא כשאר בהמה שהחיה שולטת בה,

**ופירש המהרש"א**, דאימת האדם על החיות היא מחמת הנשמה שבו שהיא צלם אלהים, וכיון שנדמה לו כבהמה ואין לו צלם אלהים, הרי הוא כשאר בהמה שהחיה שולטת בה.

\*\*\*\*\*

**יד, השמירה אל האדם הוא ע"י הכבוד שנותנים לו מהר"ל**

**איתא בגמרא** (סוטה ל"ח ע"ב), **כתיב** (דברים כ"א ז'), "ידינו לא שפכו את הדם הזה", וכי

על לבנו עלתה שזקני ב"ד שופכי דמים הם, אלא לא בא לידינו ופטרנוהו, ולא ראינוהו והנחנוהו, לא בא לידינו ופטרנוהו בלא מזונות, לא ראינוהו והנחנוהו בלא לוייה,

## טז, ביאור בשינוי חז"ל בברכה השביעית משבע הברכות מלשון הפסוק,

### ההבדל בין ביאור המהרש"א לביאור הרד"ל

**איתא בגמרא** (כתובות ח' ע"א), ברוך אתה ה' אמ"ה, אשר ברא ששון ושמחה, חתן וכלה, גילה, רינה, דיצה, חדוה, אהבה ואחוה ושלוש וריעות, מהרה ה' אלקינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה, **קול מצהלות חתנים מחופתם ונערים ממשתה נגינתם**, בא"י משמח חתן עם הכלה.

**כתיב** (ירמיהו ל"ג י"א) קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה **קול אמרים הודו את ה' צבאות**

**כתב המהרש"א** (כתובות ח' ע"א ברכת אשר ברא), ואמר **קול מצהלות חתנים כו' תחת קול אומר הודו וגו' דהיינו שהחתנים והנערים מברכים ומודים בקולם לה'**, וזהו **קול מצהלות חתנים** עכ"ד המהרש"א,

**כתב הרד"ל**, ומ"ש **קול מצהלות חתנים**, ולא **קול אמרים הודו את ה'**, יתפרש שהוא תשובת החתן והכלה בשומעם שמקלסים אותם, ראוי להם להשיב למקלסים, לא לנו תשבחו ותקלסו כי אם הודו את ה', וזהו **הקול מצהלות החתנים מחופתם**, שהם אומרים למקלסים.

### ההבדל בין ביאור המהרש"א לביאור הרד"ל

**בביאור המהרש"א מבואר**, שאין מקלסים להחתן והכלה אלא **מברכים ומודים לה'** צבקות,

**ובביאור הרד"ל מבואר**, מכיוון ששומעים החתן והכלה שמקלסים אותם, לכן הם משיבים למקלסים, כי יש לקלס ולשבח להקב"ה, **וצ"ל כי אין כאן סתירה**, המהרש"א מדבר בבני עליה, שכוונתם לקלס להקב"ה, ואין צריך להודיעם ע"כ, והרד"ל מדבר על אנשים פשוטים, שיש להודיעם שהקילוס הוא להקב"ה,

\*\*\*\*\*

## יז, אמר רבי ישמעאל בן אלישע תיפח נפשם של מקבלי שוחד

**איתא בגמרא**, (כתובות ק"ה ע"ב), ר' ישמעאל בר אלישע אייתי ליה ההוא גברא ראשית הגז, אמר ליה מהיכא את, אמר ליה מדוך פלן (ממקום

פלוני), ומהתם להכא לא הוה כהן למיתבא ליה (ומשם עד כאן לא היה למי לתת את ראשית הגז),

**אמר ליה**, דינא אית לי, ואמינא אגב אורחאי אייתי ליה למר (באתי לדון בדין תורה, ואמרתי כי בדרך אגב אביא אליך את ראשית הגז),

**אמר ליה פסילנא לך לדינא**, ולא קביל מיניה, (אני פוסל את עצמי מלדון בדין, ולא קיבל עליו לדון)

**אותיב ליה זוגא דרבנן וקדייני ליה**, (הושיב זוג רבנים שידונו אותו)

**בהדי דקאזיל ואתי**, אמר, אי בעי טעין הכי, ואי בעי טעין הכי, **כתב רש"י**, בהדי דאזיל ואתי – כאשר היה הולך ובא, היה לבו לזכותו של אותו אריס, וכשראה שאין לאריס פתחי זכיות, היה אומר בלבו, הלואי ויטעון כך וכך ויזכה בדין,

**אמר תיפח נפשם של מקבלי שוחד**, ומה אני שלא נטלתי, ואם נטלתי שלי נטלתי, כך, (מהפך אני לזכותו של אותו אריס),

**מקבלי שוחד על אחת כמה וכמה,**

**מבואר**, עד כמה היה מאוס בעיני ר' ישמעאל בן אלישע קבלת שחד.

\*\*\*\*\*

## יח, חנוכת בית וביאור הכתוב מזמור שיר חנוכת הבית לדוד

**כתיב** (דברים כ' ה'), "מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו",

**כתב רש"י** ואיש אחר יחנכנו, **ודבר של עגמת נפש הוא זה,**

### מהו הדבר של עגמת נפש

**יש לברר**, אדם שטרח ובנה בית והשקיע את כל אשר לו, ועכשיו יוצא למלחמה, וחושש שמא ימות, ולא יוכל לגור בבית זה, אלא איש אחר יגור בבית זה, ובודאי דבר של עגמת נפש הוא,

**א"כ תימה**, למה אמרה תורה הלשון ואיש אחר יחנכנו, ופירשו כי דבר של עגמת נפש הוא זה, ומבואר שעגמת נפש הוא **שלא יוכל לחנוך את הבית**, ולא אמרה תורה ואיש אחר יקחנו, כמ"ש ואיש אחר יקחנה,

וגם מובן ביותר, בגלל שימנע ממנו חינוך הבית הוא הדבר של עגמת נפש, משום שלא יוכל לומר שירה להקב"ה על הבית שבנה שעייז תשרה השכינה בביתו.

\*\*\*\*\*

### יט, ביאור אין מלאך המות עובר בה הכונה לעצם הלז

(שופטים א' כ"ד) "ויראו השומרים איש יוצא מן העיר ויאמרו לו הראנו נא את מבוא העיר ועשינו עמך חסד", וכתוב, "ויראם את מבוא העיר",

**פירש רש"י, את מבוא העיר** - שהיו נכנסים לה דרך המערה, ולזו אחד עומד ע"פ המערה ונכנסים דרך הלז למערה, לז שגדלו בו אגוזי דקים קולדר"א בלע"ז, ע"כ,

**כתב הרד"ק הראנו נא את מבוא העיר** בדברי רז"ל, למה נקרא שמה לז מה לז זאת שאין לה פה, כך לא היה אדם יכול לעמוד על פתחה של עיר, אמר רבי שמעון לז היה עומד על פתחה של מערה והיה הלז חלול והיו נכנסין דרך הלז למערה ודרך המערה לעיר, הדא הוא דכתיב וייראו השומרים, ע"כ,

יש לומר, שכפי שזכתה העיר לז, שאין מלאך המות עובר בה, כך זכה עצם הלז שאין מלאך המות שולט בו,

\*\*\*\*\*

### כ, דמעות הם שוחד מעשה שהיה

**מעשה שהיה** אצל הגאון המהר"ם שיק זצוקלה"ה, בזמן שאחד מבני הקהילה הלך לעולמו, ואלמנתו תבעה את ראש הקהל לדין אצל המהר"ם שיק, בדבר ממון שראש הקהל נשאר חייב לבעלה שהלך לעולמו,

**והמהר"ם שיק** לא רצה לקבל את הדין תורה, כששאלו אותו, היתכן, שהרב חושש לדון את ראש הקהל, אמר להם ח"ו לא מיניה ולא מקצתיה, אלא טעם הדבר שאיני יכול לדון בדין האלמנה, משום שדמעות של אלמנה הם שוחד,

\*\*\*\*\*

אלא צריך לומר, ממה שאמרה תורה בלשון ואיש אחר יחנכנו, ולא אמרה תורה ואיש אחר יקחנו, כי מכאן אנו למידים, שחשיבות מיוחדת החשיבה התורה את ענין חינוך הבית,

### כדי להבין את החשיבות והענין שיש בחנוכת הבית, יש להקדים

**כתיב** (תהילים ל' א') מזמור שיר חנוכת הבית לדוד, בפשטות נראה במפרשים כי היתה כונתו על בית המקדש,

**אך יש במפרשים שמקשים**, שבכל הפרק אין אנו מוצאים כי מוזכר כלל בית המקדש, ולכך כתב האבן עזרא, והקרוב אלי, כי זה המזמור חברו בחנוכת ביתו בית ארזים, כי הכתוב לא הזכיר בית השם, ע"כ,

**איתא בגמרא** (פסחים קי"ז ע"א) כל מקום שנאמר, קודם לדוד, ואח"כ מזמור, מלמד שקודם שרתה עליו שכינה, ואחר כך אמר שירה,

**כשאמר**, קודם מזמור, ואח"כ לדוד, מלמד שאמר שירה, ואחר כך שרתה עליו שכינה, ע"כ,

**יש להבין**, בשעה שאמר דוד שירה על ביתו למה אמר בין "מזמור", את המילים "שיר חנוכת הבית", ואח"כ אמר "לדוד" היה ל"ל מזמור לדוד, שיר חנוכת הבית, ולמה הפסיק בין "מזמור-לדוד" ואמר "שיר חנוכת הבית",

### השראת השכינה בבית הוא ע"י שיר חנוכת הבית

**ביאור הענין**, שכאשר דהע"ה רצה שתשרה שכינה בביתו, אמר קודם מזמור,

**ואמרו ז"ל כשאמר קודם מזמור**, מלמד שקודם אמר שירה, ואח"כ שרתה שכינה ובא דוד המלך לומר לנו שהשראת השכינה בבית הוא ע"י שיר חנוכת הבית, ולפיכך לאחר שפתח במזמור, המלמד שקודם אמר שירה, בא לומר שבחנוכת הבית יש לומר שיר חנוכת הבית ועיי' כך תשרה שכינה בבית,

**מכאן אנו רואים** את החשיבות שיש לחנוכת הבית, שבו אומרים מזמור שיר להקב"ה, ועיי' אח"כ שורה השכינה, ועיי' שאמר מזמור שיר חנוכת הבית, עיי' שרתה שכינה בביתו, ומכאן למדנו את חשיבות חנוכת הבית, לומר שירה על בית חדש,

**כא, ביאור בדרך הלצה****ביאור הכתוב עץ חיים היא למחזיקים בה**

**בכך אפשר לבאר**, את הפסוק (משלי ג' י"ח) **"עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר"**, תומכיה הם תמכין דאורייתא, אשר בצדקתם מחזיקים הם ידי לומדי התורה,

**וכך יש לפרש**, כפי שהעץ חיותו הוא בשורשו, והאדם שהוא עץ השדה, גם, חיותו הוא בשורשו כדלעיל, כך נתינת הצדקה, **שהיא שורשו וחיותו של הנותן**, ובכך תומכיה מאושר ע"י החיות מהשורש שהיא הצדקה. לכן הסמך שהע"ה את התומכים לעץ חיים.

**יש לתת לב**, שהאותיות מאושר הם מראשו

\*\*\*\*\*

**כג, מאז מתן תורה מפי עליון**  
**לא תצא הרעות**

**איתא במדרש** (דברים ד' ג') **ראה אנכי**, אמר ר' אלעזר, משאמר הקדוש ברוך הוא **הדבר הזה בסיני**, (שגלה להם שהבחירה בידם) באותה שעה (איכה ג' ל"ח) **"מפי עליון לא תצא הרעות והטוב, מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו"**, אלא מאליה הרעה באה על עושי הרעה, והטובה באה על עושי הטובה, ע"כ,

**ובפירוש עץ יוסף**, משאמר הקדוש ברוך הוא הדבר הזה בסיני שגלה להם **שהבחירה בידם** שהרי צוה אותם עשה ולא תעשה, מת"כ,

**באותה שעה מפי עליון**, מפרש ליה, מפי עליון לא תצא עכשיו הרעות והטוב, אלא מאליה באה כפי מעשיהם, ע"כ מה יתאונן אדם חי כי אם גבר על חטאיו, ובחרת בחיים שהורה להם איזה דרך יבחרו,

\*\*\*\*\*

**כד, מי שלהוט לממון ולשוחד לא יכול**  
**למלוך ולהעמיד ארץ**

**איתא בגמרא** (כתובות ק"ה ע"ב) מאי דכתיב, (משלי כ"ט ד') **"מלך במשפט יעמיד ארץ ואיש תרומות יחרסנה"**, אם דומה הדיין למלך שאינו צריך לכלום, יעמיד ארץ, ואם דומה לכהן שמחזר על הגרנות יחרסנה, ע"כ,

**כתבו רש"י ותוס'**, שאינו צריך לכלום, שהוא עשיר, ואינו צריך להחניף, ולקבל שוחד, ע"כ,

**איתא בגמרא**, (שבת ק"ה ע"ב), כל המוריד דמעות על אדם כשר - הקדוש ברוך הוא סופרן, ומניחן בבית גנזיו,

**יש לומר בדרך הלצה**, שכל המוריד דמעות על מצבו הכלכלי אצל אדם כשר, כלומר אחד הרבנים שיכולים לעזור לו, ואותו אדם כשר נותן הוראה לקופת הצדקה להפקיד מעות בבית גנזיו של אותו אדם שהוא חשבון הבנק, הרי הוא המוריד דמעות הקב"ה סופרן את המעות ומניחן בבית גנזיו.

או יאמר, ר"ל המוריד מעות ע"ד הנ"ל

\*\*\*\*\*

**כב, מצוות צדקה הוא שורש וחיות**  
**לאדם והאותיות מאושר הם מראשו**

**כתיב** (דברים כ' י"ט) **"כי האדם עץ השדה לבא מפניך במצור"**,

**ההבדל בין שורש העץ לשורש האדם**  
**ביאור המהר"ל**

**כתב המהר"ל** (בחדושי אגדות חלק שני עמוד פ"ב) על הא דאיתא בגמרא, (סוטה מ"ה ע"ב), בפרשת עגלה ערופה מאין היו מודדין, **בתו"ד כותב המהר"ל**, הראש הוא שורש ועיקר, כי האדם הוא עץ השדה, רק שהוא אילן הפוך,

**ודבר זה בארנו במקומות הרבה מאוד**, כי ראוי שיהיה האדם עץ הפוך, כי האדם צומח מלמעלה, ונשמתו באה מלמעלה, ולכך השורש פונה למעלה ממקום שבא, ולכך הראש הוא אחד, כמו השורש שהוא אחד, וידיו ורגליו הם הענפים שהם הולכים אילך ואילך, ע"כ,

**והעץ שורשו מן האדמה, לכן שורשו למטה**, בהיפך מן האדם ששורשו מלמעלה,

**וכידוע חיות האילן בא מן השורש**, כמו כן חיות האדם בא מן השורש שהוא ראשו, וחיותו באפו כדכתיב, (בראשית ז' כ"ב) כל אשר נשמת רוח חיים באפיו, עכתו"ד,

**הצדקה נקראת בספה"ק שורש**

**ספר הנהגות צדיקים**, הדרכות מרבי מרדכי מטשערנאביל **זוקלל"ה**, (עמוד תקי"ב) ועיקר הוא הצדקה שזה שורש של כל דבר שבכח הצדקה מעלה הניצוצות שלו מהשבירה ובה יוכל להעלות נפשו ורוחו ונשמתו עכ"ל

**איתא בגמרא** (שבת י" ע"א) כל דיין שדן דין אמת לאמיתו, מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא **במעשה בראשית**,

**לפי"ז אפשר לפרש הפסוק, מלך במשפט**, שאינו לוקח שוחד, **יעמיד ארץ**, פירוש, כאשר דן דין אמת, בכך הוא **מעמיד ארץ**, שנעשה שותף להקדוש ברוך הוא **בהעמדת ארץ**, דהיינו, **במעשה בראשית**.

\*\*\*\*\*

### **כה, ביאור למה חמשה דברים שהחתן דומה למלך הם כנגד חמישה קולות**

**איתא בפרקי דרבי אליעזר** (סוף פרק ט"ז, ובילקוט שמעוני ספר שופטים רמז ע') **החתן דומה למלך**,

**אינו יוצא לשוק לבדו,**

**לובש בגדי כבוד,**

**הכל מקלסין אותו,**

**פניו מאירות כאור החמה,**

**שמחה ומשתה לפניו,**

**כתב הרד"ל** (פרקי דר"א פרק ט"ז אות נ"ז), וי"ל **שחמש דברים אלו הם כנגד חמישה קולות** האמורים שזוכה להן הנהנה מסעודת חתן,

**איתא בגמרא** (ברכות ו' ע"ב) אמר רבי חלבו אמר רב הונא, כל הנהנה מסעודת חתן **ואינו משמחו - עובר בחמשה קולות**, שנאמר, קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה' צבקות.

**ואם משמחו מה שכרו** אמר רבי יהושע בן לוי, **זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות**, שנאמר, ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי **קולות** וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר וגוי ויהי **קול** השפר וגוי והאלקים יעננו **בקול**.

**יש להבין**, מה השייכות בין החמישה דברים שבהם החתן דומה למלך, אל החמישה קולות של תורה שזוכה אם משמחו,

**יש לבאר**, דלכאורה יש להבין, חתן, שמלווים אותו, לבוש בגדי כבוד, הכל מקלסין אותו, פניו מאירות, ושמחה ומשתה לפניו, האם הוא צריך שישמחו אותו, הרי שמחתו עולה על גדותיה, והיה לומר, שהוא צריך לשמח את האחרים, א"כ שמחה מה זו עושה,

### **ביאור הענין כי עיקר שמחה היא שמחת התורה**

**מצינו שלוש פעמים חמש**, חמשה דברים שהחתן דומה למלך, חמשה קולות של חתן וכלה, וחמשה קולות של תורה,

**מבואר**, כי עיקר משוש חייו של האדם היא שמחת התורה, כמ"ש משמחת לב ועינים מאירה, ועצב מסירה,

**והנה הבא אל החתן** ושמח אתו בקולות חתן וכלה כלומר בדברים שבהם החתן

דומה למלך, ואינו מזכירו שהשמחה האמיתית היא שמחת התורה, הרי הוא עובר בחמישה הקולות של חתן וכלה, ששמח רק בדברי נפשו של החתן,

**ועל זה אמרו חז"ל** שזוכה לחתן כאשר משמחו בחמשה קולות של תורה, שזה הוא עיקר השמחה,

**וכך הוא הפירוש**, מתי הוא אינו משמחו כראוי, כשהוא עובר משמחת התורה לשמחת החתן בלבד וזהו עובר בחמשה קולות של קול ששון וכו' ומתי הוא אינו עובר, אם הוא זוכה לשמחו בחמשה קולות של תורה.

\*\*\*\*\*

### **כו, שוחד ועגלה ערופה מקרא אחד דרשו**

#### **מצינו דשוחד ועגלה ערופה מקרא אחד דרשו**

**איתא בגמרא** (כתובות ק"ה ע"ב), מאי **דכתיב** (משלי כ"ט ד') **"מלך במשפט יעמיד ארץ"**, אם דומה דיין למלך שאינו צריך לכלום, יעמיד ארץ, (וברש"י ותוס') שאינו צריך לכלום, שהוא עשיר ואינו צריך להחניף, ולקבל שוחד,

**רש"י** מנהג שנוהג אדם **בחברו** ינהג ח"ו אצל **המקום**, ולא יזהר בתפלתו. ע"כ,

**כתב המהרש"א**, (ברכות ל"ד ע"א, בד"ה חברותא כלפי שמיא). עיין פירש"י, ועי"ל כלפי שאמרו לעיל **דמחזי כב' רשויות** קאמר נמי הכא, **חברותא כלפי שמיא** שעושה **שיתוף וחבור** כלפי שמיא וק"ל, עכ"ל המהרש"א,

**מבואר**, כי אמירת **שמע שמע**, מחזי כמודה בשתי רשויות ר"ל,

### ויש לבאר כדלהלן

**שמ"ע** הוא ר"ת **"עול מלכות שמים"**,

**שמ"ע** הוא ראשי תיבות, **"שאו מרום עיניכם"**, כמאמה"כ (ישעיה מ' כ"ו) **"שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה"**,

**שמ"ע**, הוא ר"ת **"מנהגו של עולם"**,

**וכבר צווח הרמב"ן** (פרשת בא, פרק י"ג פסוק ט"ז) **שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו**, עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו, שכלם נסים, אין בהם טבע, **ומנהגו של עולם**,

**איתא בגמרא** (פסחים דף נו עמוד א), אמרו לו בניו: שמע ישראל ה' אלקינו ה' **אחד**. אמרו: כשם שאין בלבך אלא אחד - **כך אין בלבנו אלא אחד**.

### יש לכוון אומרז"ל לנאמר בפרשתנו

**כתיב** (דברים כ' ג') **"ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם"**,

**ממה שאמר הכתוב, היום למלחמה**, ולא אמר הכתוב, אתם קרבים למלחמה, בלי המילה **היום**, נראה ללמוד מכך, שהמלחמה היא **בכל יום** מחדש,

**ע"ד אומרם ז"ל** (קידושין דף ל עמוד ב, סוכה נ"ב ע"א) יצרו של אדם מתגבר עליו **בכל יום** ומבקש המיתו, שנאמר: צופה רשע לצדיק

**איתא בגמרא** (סוטה מ"ה ע"א), עה"פ (דברים כ"א ב), ויצאו זקניך ושופטיך, ר' אליעזר בן יעקב אומר זקניך זו סנהדרין, שופטיך זה מלך וכהן גדול, מלך, **דכתיב** (משלי כ"ט ד') **"מלך במשפט יעמיד ארץ"**.

**מבואר**, דגם בשוחד וגם בעגלה ערופה, דרשו מקרא אחד, **"מלך במשפט"** וגו'

### ויש בהם דבר והיפוכו והם תחילת וסוף הפרשה

**פתיחת הפרשה בעניין שוחד**, הוא הדין **המכיר פנים**, בשעה שאין לו **להכיר פנים**, **ולראות** (ע"ד נראין דברי אדמו"ר) **כדכתיב**, (דברים ט"ז י"ט), לא תכיר פנים ולא תקח שחד וגו', והוא **רואה ומכיר פנים**,

**סיום הפרשה בעניין עגלה ערופה**, והוא הדין **שהיה לו לראות ואינו רואה**, **כדכתיב** (דברים כ"א ז) **"וענו ואמרו ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו וגו'"**,

**אפשר לומר**, דהשייכות בין תחילת הפרשה בענין **שוחד**, לסוף הפרשה בענין **לויה ועגלה ערופה**, ששתייהם בדין שנוהג בהיפך ממה שהוא מחוייב,

**שהשופט הלוקח שוחד** אינו נוהג כראוי משום שצריך הדין שלא לראות ולהכיר את הנידון, **כדכתיב לא תכיר פנים**, והוא אינו נוהג כן, אלא **רואה ומכיר**, ועובר על **"לא תכיר פנים במשפט"**,

**ובענין לויה ועגלה ערופה**, השופט היה צריך לראות את החלל, והוא אינו עושה כן, **כדכתיב ועינינו לא ראו**, וע"ז מביאים עגלה

\*\*\*\*\*

### כז, ביאור בשמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה

**איתא בגמרא**, (ברכות ל"ג ע"ב, מגילה כ"ה ע"ב) האומר מודים מודים משתקין אותו, **דמחזי כשתי רשויות**, כל האומר **שמע שמע** כאומר מודים מודים דמי, **דמחזי כשתי רשויות**, וכו' וכו', **חברותא כלפי שמיא מי איכא, פירש**

שיבנה אדם בית, ויטע כרם, ואחר כך ישא אשה,  
ע"כ,

**יש להבין** את סדר הדברים, למה יש ליטע כרם  
תחילה, קודם שישא אישה,

#### ונראה לבאר הענין בדרך צחות

**איתא בגמרא** (פסחים מ"ט ע"א), תנו רבנן, לעולם  
ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכם,  
וישיא בתו לתלמיד חכם, משל **לענבי הגפן בענבי**  
**הגפן** דבר נאה ומתקבל .  
ע"כ,

**האשה קרויה גפן**, כמ"ש (תהלים קכ"ח ג') אשתך  
**כגפן** פוריה, וכמו שדרשו במדרש  
(שמו"ר ט"ז ב), עיי"ש ,

**ואפשר לפרש כוונתם**, שיטע **כרם**, כדי שכאשר  
יבוא ליקח אשה הנרמזת **בענבי הגפן**, יקח זאת  
על ידי **ענבי הגפן**, שצריך למכור כל מה שיש לו,  
לפיכך, יטע כרם תחילה, ויהיה לו **ענבי הגפן**,  
ויוכל למכור את **ענבי הגפן** וליקח בהם אשה,  
ובכך יקיים בעצמו, ימכור אדם וכו', ויקח **ענבי**  
**הגפן**, **בענבי הגפן**. כלומר, שיקנה **ענבי הגפן** ע"י  
**ענבי הגפן**,

**וזהו אומרים ז"ל** כי הסדר הוא ליטע **כרם** קודם  
שישא אשה.

\*\*\*\*\*

ומבקש להמיתו, ואלמלא הקדוש ברוך הוא  
עוזרו אין יכול לו, ע"כ,

**מבואר**, כי המלחמה של כל יום היא מלחמת  
היצר,

**לפי"ז יש לפרש**, "**שמע ישראל**" אתם קרבים  
היום למלחמה, כלומר **שבכל יום** יש להלחם  
ביצר המבקש להמיתו, ומסיתו לומר כי **שמע**  
הוא ר"ת "**מנהגו של עולם**" שלטבע יש כוחות  
משלו ואינו רוצה שנאמר כי **שמע** הם ר"ת  
"**שאו מרום עיניכם**" וראו מי **ברא אלה**, שהוא  
אחדותו יתברך ,

**ולזאת המלחמה**, על פירוש המלה **שמע** אתם  
קרבים היום **ובכל יום**, למלחמה על פירוש  
המילה **שמע**,

**ולכן** האומר **שמע שמע** משתקין אותו שנראה  
כמודה, **בשאו מרום עיניכם** וגם **במנהגו של**  
**עולם** .

\*\*\*\*\*

#### **בח, בנה בית נטע כרם ארש אשה מכון** **לענבי הגפן בענבי הגפן**

**כתיב** (דברים כ' ה) "ודברו השטרים אל העם  
לאמר, מי האיש אשר **בנה בית** וגו', **נטע כרם** וגו',  
'**ארש אשה** וגו' ,

**איתא בגמרא** (סוטה מ"ד ע"א) תנו רבנן **אשר בנה**,  
**אשר נטע**, **אשר ארש**, לימדה תורה דרך ארץ,

להערות הארות ולקבלת העלון ניתן לפנות אל

"מכון פאר" רח' חזון איש 2 בני ברק

פקס 03-6161555

מייל y0527616166@gmail.com